GUIA DOCENT DE CENTRES ISEACV

GUÍA DOCENTE DE CENTROS ISEACV

Curs / *Curso*

2026/2027

1	Dades d'identificació de l'assignatura Datos de identificación de la asignatura				
Nom de l'assignatura Nombre de la asignatura	**IL·LUMINACIÓ** ***ILUMINACIÓN*** ***LIGHTING***				
Crèdits ECTS Créditos ECTS	3	Curs Curso	3er 3º	Semestre Semestre	1er 1º
Tipus de formació Tipo de formación bàsica, específica, optativa básica, específica, optativa	OE	Idioma/es en que s'imparteix l'assignatura Idioma/s en que se imparte la asignatura			Valencià/Castellà Valenciano/ Castellano
Matèria Materia	Il·luminació Iluminación				
Grau Grau	Art Dramàtic Arte Dramático				
Especialitat Especialidad	Direcció Escènica i Dramatúrgia Dirección Escénica y Dramaturgia				
Centre Centro	Escola Superior d'Art Dramàtic de València Escuela Superior de Arte Dramático de Valencia				
Departament Departamento	Direcció Escènica i Escenografia Dirección Escénica y Escenografía				
Professorat Profesorado	Josep Vicent Asensi Calvet				
e-mail e-mail	jv.asensicalvet@iseacv.gva.es				

1.1 Objectius generals i contribució de l'assignatura al perfil professional de la titulació
Objetivos generales y contribución de la asignatura al perfil profesional de la titulación

'L'assignatura desenvolupa l'estudi dels distints sistemes d'il·luminació, aparells de llum, tipus de focus i llums. Sistemes de regulació i taules de llums. Sistemes de simulació per ordinador. El llenguatge de la llum i els seus usos expresius dramàtics. (DOGV 6648, 10.11.2011).

La asignatura desarrolla el conocimiento de los distintos sistemas de iluminación, aparatos de luz, tipos de focos y luces. Sistemas de regulación y mesas de luz. Sistemas de simulación por ordenador. El lenguaje de la luz y sus usos expresivos dramáticos. (DOGV 6648, 10.11.2011).

1.2 Coneixements previs
Conocimientos previos

Requisits previs, mínims o necessaris per a cursar l'assignatura. Coneixements recomanats i/o relació amb altres assignatures de la mateixa titulació
Requisitos previos, mínimos o necesarios para cursar la asignatura. Conocimientos recomendados y/o relación con otras asignaturas de la misma titulación

Aquesta assignatura no requerix de coneixements previs.

Esta asignatura no requiere de conocimientos previos.

2 Competències de l'assignatura
Competencias de la asignatura

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:
CE5. Estudiar el fet escènic a partir de diferents mètodes.

COMPETÈNCIES GENERALS:

CG1. Fomentar l'autonomia i autoregulació en l'àmbit del coneixement, les emocions, les actituds i les conductes, mostrant independència en l'arreplega, anàlisi i síntesi de la informació, en el desenvolupament de les idees i arguments d'una forma crítica i en la seua capacitat pera interlocutòria, motivar-se i organitzar-se en els processos creatius.

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS
CT1. Organitzar i planificar el treball de forma eficient i motivadora.

COMPETENCIAS ESPECÍFICAS:
CE5. Estudiar el hecho escénico a partir de diferentes métodos.

COMPETENCIAS GENERALES:
CG1. Fomentar la autonomía y autoregulación en el ámbito del conocimiento, las emociones, las actitudes y las conductas, mostrando independencia en la recogida, análisis y síntesis de la información, en el desarrollo de las ideas y argumentos de una forma crítica y en su capacidad para auto motivarse y organizarse en los procesos creativos.

CG3. Potenciar la conciencia crítica, aplicando una visión constructiva al trabajo de sí mismo y de los demás, desarrollando una ética profesional que establezca una relación adecuada entre los medios que utiliza y los fines que persigue.

COMPETENCIAS TRANSVERSALES
CT1. Organizar y planificar el trabajo de forma eficiente y motivadora.

3	Resultats d'aprenentatge Resultados de aprendizaje
RESULTATS D'APRENENTATGE RESULTADOS DE APRENDIZAJE	COMPETÈNCIES RELACIONADES COMPETENCIAS RELACIONADAS
R1. Iniciar-se en l'apreciació de la llum, conèixer el seu llenguatge i les seues principals característiques.	CG1, CT2, CT8, CT15
R2. Estudiar els principals sistemes d'l·luminació. Conèixer els aparells de llum, tipus de focos i llums. Sistemes de control i montatge.	CT13, CE2
R3. Introduir-se en les noves tecnologies lumíniques. Sistemes de simulació per ordinador.	CG4, CE3, CT12
R4. Desnvolupar una tècnica i un llenguatge apropiat per treballar els conceptes lumínics conjuntament amb els distints equips involucrats en el procés tènic i creatiu d'una peça teatral.	CE1, CE3, CT9, CG5
R1. Iniciarse en la apreciación de la luz, conocer su lenguaje y sus principales características.	CG1, CT2, CT8, CT15
R2. Estudiar los principales sistemas de iluminación. Conocer los aparatos de luz, tipos de focos y luces. Sistemas de control y montajes.	CT13 , CE2
R3. Introducirse en las nuevas tecnologías lumínicas. Sistemas de simulación por ordenador.	CG4, CE3, CT12
R4. Desarrollar una técnica y un lenguaje apropiado para trabajar conceptos lumínicos conjuntamente con los distintos equipos involucrados en el proceso técnico y creativo de una pieza teatral.	CE1, CE3, CT9, CG5

Nota important: Les competències estan expressades en un sentit genèric pel que és necessari incloure en la guia docent els resultats d'aprenentatge. Aquests resultats constitueixen una concreció d'una o diverses competències, fent explícit el grau de domini o acompliment que ha d'adquirir l'alumnat i contenen en la seua formulació el criteri amb el qual van a ser avaluades. Els resultats d'aprenentatge evidencien allò que l'alumnat serà capaç de demostrar en finalitzar l'assignatura o matèria i reflecteixen, així mateix, el grau d'adquisició de la competència o conjunt de competències.

Nota importante: Las competencias están expresadas en un sentido genérico por lo que es necesario incluir en la guía docente los resultados de aprendizaje. Estos resultados constituyen una concreción de una o varias competencias, haciendo explícito el grado de dominio o desempeño que debe adquirir el alumnado y contienen en su formulación el criterio con el que van a ser evaluadas. Los resultados de aprendizaje evidencian aquello que el alumnado será capaz de demostrar al finalizar la asignatura o materia y reflejan, asimismo, el grado de adquisición de la competencia o conjunto de competencias.

4	Continguts de l'assignatura i organització temporal de l'aprenentatge Contenidos de la asignatura y organización temporal del aprendizaje	
Descripció per blocs de contingut, unitats didàctiques, temes,... Descripción por bloques de contenido, unidades didácticas, temas,…		Planificació temporal Planificación temporal

BLOCS DE CONTINGUTS: 1.- La llum. Naturalesa i apreciació. Física de la llum. Principis perceptius. La llum a la nostra vida. 2.- Sistemes d'il·luminació. Morfologia i sintaxis de la llum. El ritme i el tempo. Tècniques d'il·luminació al teatre. Aparells de llum, sistemes de control, distribució de senyals. 3.- Introducció a les noves tecnologies. Robòtica i Leds. Taules virtuals i sistemes de simulació per ordinador. 4.- Terminologia tècnica lumínica. Procesos i equips de treball. Determinació de les necesitats lumíniques expressives en el diseny de l'espectacle. BLOQUES DE CONTENIDOS: 1.- La luz. Naturaleza y apreciación. Física de la luz. Principios perceptivos. La luz en nuestra vida. 2.- Sistemas de iluminación. Morfología y sintaxis de la iluminación. El ritmo y el tempo. Técnicas de iluminación en el teatro. Aparatos de iluminación, sistemas de control, distribución de señales. 3.- Introducción a las nuevas tecnologías. Robótica y Leds. Mesas virtuales y sistemas de simulación por ordenador. 4.- Terminología técnica lumínica. Procesos de equipos de trabajo. Determinación de las necesidades lumínicas expresivas en el diseño del espectáculo.	Setembre/Octubre Octubre/Novembre Novembre/Decembre Decembre/Gener Septiembre/Octubre Octubre/Noviembre Noviembre/Diciembre Diciembre/Enero

5 Activitats formatives
Actividades formativas

5.1 Activitats de treball presencials
Actividades de trabajo presenciales

ACTIVITATS ACTIVIDADES	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge Metodología de enseñanza-aprendizaje	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge Relación con los Resultados de Aprendizaje	Volum treball (en nº hores o ECTS) Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)
Classe presencial Clase presencial	Exposició de continguts per part del profesor o en seminaris, anàlisi de competències, explicació i demostració de capacitats, habilitats i coneixements en l'aula. Exposición de contenidos por parte del profesor o en seminarios, análisis de competencias, explicación y demostración de capacidades, habilidades y conocimientos en el aula.	R1,R2,R3,R4	20
Classes pràctiques Clases prácticas	Sessions de treball en grup supervisades pel professor. Estudi de casos, projectes, tallers, problemes, estudi de camp, aula d'informàtica, laboratori, visites a exposicions/concerts/representacions/ audicions..., cerca de dades, biblioteques, en Internet, etc. Construcció significativa del coneixement a través de la interacció i activitat de l'alumne. Sesiones de trabajo grupal en grupos supervisadas por el profesor. Estudio de casos, proyectos, talleres, problemas, estudio de campo, aula de informática, laboratorio, visitas a exposiciones/conciertos/ representaciones/audiciones…, búsqueda de datos, bibliotecas, en Internet, etc. Construcción significativa del conocimiento a través de la interacción y actividad del alumno.	R1,R2,R3,R4	10
Exposició treball en grup o individuals Exposición trabajo en grupo o individuales	Aplicació de coneixements interdisciplinaris. Aplicación de conocimientos interdisciplinares.	R1,R2,R3,R4	10
Tutoria Tutoría	Atenció personalitzada i en grup reduït. Període d'instrucció i/o orientació realitzat per un tutor/a amb l'objectiu de revisar i discutir els materials i temes presentats en les classes, seminaris, talleres, lectures, realització de treballs, projectes, etc.		3

	Atención personalizada y en pequeño grupo. Periodo de instrucción y/o orientación realizado por un tutor/a con el objetivo de revisar y discutir los materiales y temas presentados en las clases, seminarios, talleres, lecturas, realización de trabajos, proyectos, etc.		
Avaluació Evaluación	Conjunt de proves (audicions, orals i/o escrites) empleades en l'avaluació inicial, formativa o additiva de l'alumne. Conjunto de pruebas (audiciones, orales y/o escritas) empleadas en la evaluación inicial, formativa o aditiva del alumno.		2
		SUBTOTAL	45

5.2 Activitats de treball autònom
Actividades de trabajo autónomo

ACTIVITATS ACTIVIDADES	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge Metodología de enseñanza-aprendizaje	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge Relación con los Resultados de Aprendizaje	Volum treball (en nº hores o ECTS) Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)
Treball autònom Trabajo autónomo	Estudi de l'alumne/a: preparació i pràctica individual de lectures, textos, interpretacions, assajos, resolució de problemes, projectes, seminaris, tallers, treballs, memòries,... per a exposar, interpretar o entregar durant les classes teòriques, classes pràctiques i/o tutories de grup reduït. Estudio del alumno/a: preparación y práctica individual de lecturas, textos, interpretaciones, ensayos, resolución de problemas, proyectos, seminarios, talleres, trabajos, memorias,… para exponer, interpretar o entregar durante las clases teóricas, clases prácticas y/o tutorías de pequeño grupo.	R1,R2,R3,R4	12
Estudi pràctic Estudio práctico	Preparació en grup de lectures, textos, interpretacions, assajos, resolució de problemes, projectes, seminaris, tallers, treballs, memòries,... per a exposar, interpretar o entregar durant les classes teòriques, classes pràctiques i/o tutories de grup reduït. Preparación en grupo de lecturas, textos, interpretaciones, ensayos, resolución de problemas, proyectos, seminarios, talleres, trabajos, memorias,… para exponer, interpretar o entregar durante las clases teóricas, clases prácticas y/o tutorías de pequeño grupo.	R1,R2,R3,R4	12
Activitats complementàries Actividades complementarias	Preparació i assistència a activitats complementàries com tallers, exposicions, concerts, representacions, congresos, conferències,... Preparación y asistencia a actividades complementarias como talleres, exposiciones, conciertos, representaciones, congresos, conferencias,…		6
		SUBTOTAL	30

TOTAL	**75**

6 Sistema d'avaluació i qualificació
Sistema de evaluación y calificación

6.1 Instruments d'avaluació
Instrumentos de evaluación

Proves escrites (proves objectives, de desenvolupament, mapes conceptuals,…), exposició oral, treballs dirigits, projectes, tallers, estudis de cas, cuaderns d'observació, portafolio,…
Pruebas escritas (pruebas objetivas, de desarrollo, mapas conceptuales,…), exposición oral, trabajos dirigidos, proyectos, talleres, estudios de caso, cuadernos de observación, portafolio,…

INSTRUMENT D'AVALUACIÓ INSTRUMENTO DE EVALUACIÓN	Resultats d'Aprenentatge avaluats Resultados de Aprendizaje evaluados	Percentatge atorgat (%) Porcentaje otorgado (%)

AVALUACIÓ CONTINUA Instrument 1 -Exàmen teòric dels continguts exposats al llarg de l'assignatura. Instrument 2 -Realització i exposició de pràctiques al llarg del període. Instrument 3 -Lliurament i defensa del projecte d'ambient lumínic. Instrument 4 -Registre i observació directa del professorat.	R1,R2,R3,R4	50% 30% 15% 5%
PRIMERA CONVOCATÒRIA (SENSE AVALUACIÓ CONTINUA) Instrument 1 -Examen teòric dels continguts exposats al llarg de l' assignatura. Instrument 2- Lliurament I presentació dels treballs pràctics desenvolupats al llarg de l' assignatura. Instrument 3 -Lliurament i defensa del projecte d'ambient lumínic Caldrà presentar tots els instruments i tindre'ls aprovats per tal de ser avaluat.	R1,R2,R3,R4	70% 15% 15%
EVALUACIÓN CONTINUA Instrumento 1 -Examen teórico de los contenidos expuestos a lo largo de la asignatura. Instrumento 2 -Realización y exposición de prácticas a lo largo del periodo. Instrumento 3 -Entrega y defensa del proyecto de ambiente lumínico. Instrumento 4 -Registro y observación directa por parte del profesorado.	*R1,R2,R3,R4*	50% 30% 15% 5%
PRIMERA CONVOCATORIA (SIN EVALUACIÓN CONTINUA) Instrumento 1 -Examen teórico de los contenidos expuestos a lo largo de la asignatura. Instrumento 2 -Entrega de los trabajos prácticos desarrollados a lo largo de la asignatura. Instrumento 3- Entrega y defensa del proyecto de ambientación lumínica. Se presentarán y deberán estar aprobados todos los instrumentos para poder ser evaluado.	*R1,R2,R3,R4*	*70%* *15%* *15%*

6.2	Criteris d'avaluació i dates d'entrega Criterios de evaluación y fechas de entrega

Els criteris d'avaluació que s'empraran per a l'avaluació seran:

- Assolir els continguts exposats en cada bloc tant a nivell conceptual (teòrics) com procedimentals (pràctics).

- A nivell actitudinal, es valorarà:
Assistència.
L'actitud cap a l'assignatura i els companys (responsable, col·laboradora, respectuosa, solidària...)
Disposició de joc i risc en les propostes.
Capacitat de formalització i expressió de les idees.
Coherència, rigor i atenció als detalls.
Escolta activa durant el treball personal i el dels companys.
Capacitat d'anàlisi, rectificació i millora durant el procés d'aprenentatge.
Reflexió crítica envers el propi treball.
Compliment dels terminis de lliurament.
Assistència a les xarrades dels professionals convidats a l'aula.
Participació a les eixides al teatre, platós de televisió i empreses rel·lacionades amb la nostra formació.

DATES DE LLIURAMENT:
Mini pràctiques: Segons desenvolupament de continguts.
Projecte d'ambientació lumínic: a determinar.
Exàmen teòric: a determinar.

Cada matrícula comporta dues convocatòries d'avaluació, primera i segona (excepte per als casos en els quals ja s'hagen consumit prèviament tres convocatòries). Per tant, cada alumne/a de primera matrícula té opció a dues convocatòries en cada assignatura. En el cas que l'estudiant supere el 20% de faltes d'assistència sobre el total de les hores lectives presencials de l'assignatura, i aquestes no estiguen justificades documentalment per malaltia o una alta causa legal, perdrà el dret a l'avaluació continua i no podrà suspendre automàticament la primera convocatòria. És a dir, podrà presentar-se a la primera i segona convocatòria però no li contaria cap nota dels treballs desenvolupats durant el semestre en el procés d'avaluació contínua (notes parcials de treballs realitzats al voltant de les diferents unitats didàctiques).

La condició de «no presentat» consumeix convocatòria. La directora o el director del centre podrà autoritzar, a petició de l'estudiant, amb caràcter excepcional i per causes objectives degudament justificades, com per exemple malaltia greu o qualsevol altra causa de força major, la renúncia a una convocatòria per curs acadèmic i per assignatura.

Los criterios de evaluación que se utilizarán para la evaluación serán:

-Asentar los contenidos expuestos en cada bloque tanto a nivel conceptual (teóricos) como procedimentales (prácticos).

-A nivel actitudinal, se valorará:
Asistencia
La actitud hacia la asignatura y los compañeros (responsable, colaboradora, respetuosa, solidaria...)
Disposición de juego y riesgo en las propuestas
Capacidad de formalización y expresión de ideas
Coherencia, rigor y atención a los detalles

Escucha activa durante el trabajo personal y el de los compañeros
Capacidad de análisis, rectificación y mejora durante el proceso de aprendizaje
Reflexión crítica hacia el propio trabajo
Cumplimiento de los plazos de entrega.
Asistencia a las charlas de los profesionales invitados al aula.
Participación en las salidas al teatro, platós de televisión y empresas relacionadas con nuestra formación.

FECHAS DE ENTREGA:
Mini prácticas: según desarrollo de contenidos.
Proyecto de ambientación lumínica: a determinar
Examen teórico, fecha: a determinar.

Cada matrícula comporta dos convocatorias de evaluación, primera y segunda (excepto para los casos en los que se haya consumido previamente tres convocatorias). Por tanto, cada alumno/a de primera matrícula tiene la opción a dos convocatorias en cada asignatura. En el caso de que el estudiante supere el 20% de faltas de asistencia sobre el total de las horas lectivas presenciales de la asignatura, y estas no están justificadas documentalmente por enfermedad o alguna otra causa legal, perderá el derecho a la evaluación continua y no podrá suspender automáticamente la primera convocatoria. Es decir, podrá presentarse a la primera y segunda convocatoria, pero no le contará ninguna nota de los trabajos desarrollados durante el semestre en el proceso de evaluación continua (notas parciales de trabajos realizados sobre las distintas unidades didácticas).

La condición de "no presentado" consume convocatoria. La directora o director del centro podrá autorizar, a petición del estudiante, con carácter excepcional y por causas objetivas debidamente justificadas, como por ejemplo enfermedad grave o cualquier otra causa de fuerza mayor, la renuncia a una convocatoria por curso académico y por asignatura.

6.3 Sistemes de recuperació
Sistemas de recuperación

Per a l'alumnat que ha suspès o no ha seguit el desenvolupament normal de les classes – criteris i dates d'entrega)
Para el alumnado que ha suspendido o no ha seguido el desarrollo normal de las clases – criterios y fechas de entrega)

SEGONA CONVOCATÒRIA

En la segona convocatòria, l'/la alumne/a haurà de superar l'exàmen teòric que inclourà tots els continguts de l'assignatura i, presentar i defendre (temps màxim 30 minuts) la totalitat de les pràctiques desenvolupades al llarg de l'assignatura i el projecte d'ambientació lumínica.
L'exàmen teòric tindrà un valor del 60%
L'entrega de les pràctiques i el projecte un 20%
L'exposició i defensa un 20%

Dates: Consultar pàgina web.

SEGUNDA CONVOCATORIA

En la segunda convocatoria, el/la alumno/a deberá superar el examen teórico que incluirá todos los contenidos de la signatura y, presentar y defender (tiempo máximo 30 minutos) la totalidad de las prácticas desarrolladas a lo largo de la asignatura, así como el proyecto lumínico.

El examen teórico tendrá un valor del 60%
La entrega de las prácticas i el proyecto un 20%
La exposición y defensa un 20%

Fechas: Consultar página web.

7 Bibliografia
Bibliografía

Autores varios. (1982). *El gran libro del color*. Marshall Editions Limited.

Autores varios. (2017). *La luz, melodía del arte escénico*. Instituto Nacional de las Artes Escénicas.

Mateu, E. (2022). *Luces*. Libros de la Caverna.

Moreno, J. C., & Linares, C. (2002). *Cuadernos de técnicas escénicas*. Ñaque.

Sirlin, E. (2006). *La luz en el teatro: Manual de iluminación*. Atuel.